

אמרות טהורות

במשנתם ונתיבתם של רבוה"ק לבית פשיסחא ווארקא אלכסנדר

יו"ל בס"ד על ידי
מכון 'אמרות טהורות'
שע"י חסידי אלכסנדר
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שנה כ"ט • גליון אלף תס"א

אמרי קודש

מאת כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

במדרש (במדבר י"ח, טו) ויקהלו כל משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תנשאו על קהל ה' (טו, טז), אמר להם קרח כל העדה כולם קדושים וכולם שמועו בסניי אני ה' אלקיך, ומדוע תנשאו על קהל ה', אלמלא אתם שומעתם לבדכם והם לא שמועו, הייתם אומרים (לכולם היה לכם מקום לומר טובים אנהו מכם), עכשיו כולם שמועו, ומדוע תנשאו, מיד נודעו משה מפני המחלוקת, ויש לדקדק על אמרם 'מיד' נודעו משה, שמשמע כי דוקא לאחר ששמעו טענת כולם שמועו בסניי אני ה' אלקיך, אז נודעו מפני המחלוקת, והלא המחלוקת הייתה מכבר, ולמה דוקא עתה נודעו?

ואפשר לומר בהקדים מה שכתב הר"ק רבי יעקב אריה מראדזיץ זצלה"ה ז"ל (בימרי אביב פרשה זו) לבאר טענת קרח, כולם שמועו בסניי אני ה' אלקיך, וכיצד הוכיח מזה קדושת ישראל, שכל העדה כולם קדושים, וביאר כי קרח טען שאין צריך כהן ורבי שתלך הקדושה על ידו, אלא הקדושה יכולה לילך על כל אחד ואחד מישראל בפרטיות, ולזה אמר, שאולי סבור משה שקדושת ישראל היא רק מצד הכלל, מחמת שהולכים אחר הרויב, ורויב ישראל טובים הם, והשאר בטל לרויב, וגם המחובר לטהור טהור (מל"ט ב, ג), אבל בפרטות, אין הקדושה יכולה לילך על הפרט, כי לפרט קשה מאוד להיות טוב כדבעי, ולכן צריך כהן ורבי שעל ידו תימשך הקדושה אל הכלל, על זה אמר קרח, כולם שמועו אני ה' אלקיך, ואם הייתה כוונת השי"ת שקדושתו נמשכת דוקא על הכלל, היה אומר אני ה' אלקיכם, בלשון רבים, אלא ודאי אומר אני ה' אלקיך בלשון יחיד, משמע שקדושתו שורה בישוה על כל פרט ופרט, ואין צריך לכלל, וא"כ 'מדוע תנשאו', ואם אפשר סבורים אתם שבאומרו אלקיך בלשון יחיד הייתה כוונתו עליכם בלבד, שאתם העיקר, ולא לכלל ישראל, ולכן אתם מתנשאים, א"כ למה שמועו כולם אני ה' אלקיך, ולא אתם לבדכם, אלא ודאי כוונת השי"ת לכל פרט ופרט, ומדוע תנשאו. אבל באמת טעה קרח, כי באמת כל אש ויש בפרטיות קשה לו לבדו לעבוד את ה', ואין ביכולתו להמשיך הקדושה, אם על ידי הכלל, אלא שאעפ"כ אמר השי"ת 'אני ה' אלקיך בלשון יחיד, כי אם היה אומר בכלליות 'אלקיכם' היה מקום לחשוב שאין רצונו ית' רק שהכלל יהיה טוב, ורובו ככולו, אבל אם יהיו איזה יחידים שאינם טובים, אינו מודקדק, לכן שמועו כולם אני ה' אלקיך, להורות כי חפצו בכל פרט ופרט, כמו שאמרו ז"ל (סנהדרין לו, ב) חייב אדם לומר בקדושתו ית' עליו, עיין ש"ק כ"א לעשות כל מה שבכוונו לעבדו ולהמשיך קדושתו ית' עליו, עיין ש"ק בארובה.

ובאמת הוואה בעין נכון יראה כי אדרבה, במעמד הר סיני עצמו נתגלה לעין כל גודל מעלת ונחיצות הכלל, שכל הקדושה לפרט נמשכת דוקא ע"י הכלל, כדאייתא במדרש (ויקרא טו, טז) גדול השלום שבכל המסעות כתיב (במדבר לו) ויסעו ויחנו, נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת, כיון שבאו כולם לפני הר סיני נעשו כולם חנייה אחת, הדא הוא דכתיב (שמות יט, יז) ויחן שם ישראל, ויחנו אין כתיב כאן אלא ויחן, אמר הקב"ה הרי שמועו שאני נוטן תורה לבני, הרי שדוקא מכח הכלל זכו ישראל לקבל התורה, וכל הקדושה לפרט נמשכת רק ע"י הכלל, וכדאייתא בישמח ישראל (פ"ב בחוקות אות ג, ושה) ביאור דברי רש"י ז"ל (ויקרא יט, ג) קדושים תהיו - פרשה זו בהקבלת נאמרה, כי כשהאדם נפרד לעצמו בא לידי תאוה, כמאמר הכתוב (משלי יא, יא) לתאוה יבקש נפדר, רק ע"י שמתבל עצמו אל הכלל, ורואה מעלת זולתו, ומתבדל לחברים טובים, בזה נעשה מופרש ומובדל מכל התאוות והחטאים, וממשיך הקדושה עליו.

ובזה יובן המדרש, שאחרי ששמעו משה טענת קרח שכולם שמועו בסניי אני ה' אלקיך 'מיד' נודעו מפני המחלוקת, כי בשמועו כיצד הוכיח קרח ממעמד הר סיני שהקדושה יכולה לימשך על כל אחד בפרטות, ואין צריך לכלל, ראה עד היכן אדם קרוב אצל עצמו (בימות כה), וכמה גדול כח המחלוקת שמתחמת נגעייה שבה באים להפך הדברים מן הקצה אל הקצה, עד שבמקום שיישכיל ללמוד ממתן תורה גודל מעלת נחיצות הכלל, ואיך שאי אפשר לבוא לכלום בלי להיכלל בכללות ישראל, תחת זה יצא לו מאמרו אני ה' אלקיך להיות נבדל מכללות ישראל, כתרגום אונקלוס ויקח קרח (טו, טז) ואתפלג קרח.

אמרי נועם

ויקח קרח (טו, טז)

שמעתי מפה קדוש אבא מארי רבי חיים מקראשנעוויץ זצ"ל, ששמע מל"ק אביו, הוא זקני הגה"ק מוה"ר אליהו זצ"ל ז"ע מוויסקיט, בעל ש"ת דבר אליהו ואורו אליהו, ששמע בעצמו בעת היותו אז בקאצק, להסתופף בצל מורו ורבו הגה"ק רשכבה"ג מוהרמ"מ זצ"ל ז"ע, שאמר פעם אחת בשבת קודש פרשת קרח בזה הלשון: "דעו פשיסחא רבי ז"ל האט געטייטשט, ויקח קרח" - קרח האט זיך אליינט געוואלט נעמען, איבער דעם האט נישט געטויגט! יעד כאן לשון קדשו, ואמר (נהר"ק מקאצק) ז"ל על זה תורה בערך חצי שעה.

(שיח שרפי קודש ח"א אות ת"כ, מכתבי הרה"צ רבי שמחה בונם לערמאן זצ"ל מקראשנאוויץ.

וראה ס' נפלאות חדשות פרשה זו, מהגה"ח ר' יחיאל משה ז"ל אב"ד יאדימאוו, 'שמעתי בשם הרה"ק רבי שלמה לייב זצ"ל מלענטשנא, שאמר בשם הרה"ק הרבי ר' שמחה בונם זצ"ל מפשיסחא, ויקח קרח' - הפשט הוא שלקח לעצמו, וסיים על זה הרה"ק מלענטשנא, דברי פי חכם חן, ובספרו ליקוטים חדשים כתב כי 'אפשר כוונתו שלא היה מתכוין לכבוד שמים, רק לכבודו, והוא המכוון שלקח 'לעצמו' - בשביל עצמו)

שמעתי בשם הרה"ק רבי יצחק מווארקא זצ"ל 'ויקח קרח - הפירוש הוא שקרח לקח בעצמו את המדיניות, ולעומת זה על משה רבינו כתוב (במדבר יז, ז) בכל ביתי נאמן הוא, ולאורה קשה מה היה בשמים לקחת, רק הפירוש הוא שמשם רבינו לא לקח בעצמו מדרגות.

(נפלאות חדשות פרשה זו, וכן הובא בס' חיי יצחק מהרה"ח ר' חיים יצחק יוסטמאן ז"ל מוואראש, 'שמעתי בשם מוה"ר מווארקא זצלה"ה, קרח מיד שיהיה לו גדולה ויקח', אבל משה רבינו היה נאמן, ולא לקח'. אמנם יש להעיר, כי יתכן שגם דברים אלו נאמרו כפירוש לדברי הרבי ר' בונם ז"ע 'ויקח קרח' - 'קרח האט זיך אליין געוואלט נעמען', לא כמו שנתבאר לעיל שהכוונה שלקח 'לעצמו', אלא שלקח 'בעצמו')

אמרו חז"ל (במדבר יח, ט), והובא בפ"י רש"י ז"ל, וקרח שפיקח היה מה ראה לשטת זה, אלא עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן וכו' משמרות עומדות מכני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש, אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה.

שמעתי מש"ב אחד מלובלין ששמעו מפי הרב הקדוש (נהרבי מלובלין) זצלה"ה ז"ע שפירש דברי רש"י בדרך הלצה, כי הדין הוא שאין מעמידין פרנס על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלויה על מאחוריו כדי שלא יתגאה על הציבור (ויפא כ"ג), והוא הפירוש בדברי רש"י, קרח שפיקח היה, פירוש שהוא היה יודע את כל התורה, והיה מטועני הארון, מסתמא היה יודע גם דין זה, שאין מעמידין פרנס על הציבור אלא א"כ קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, א"כ 'מה ראה לשטת זה', שהיה רוצה להיות פרנס על הציבור, הלא מעיקב אביו עד אצלו היה מיוחס, ולא היה לו שום שמץ פסול, אלא 'עינו הטעתו', להיות חולק על דין זה, כי ראה ברוח הקודש שלשלת גדולה יוצאת ממנו, שמואל וכו' משמרות, וממנו עד שמואל יהיו כולם מיוחסים בלי שום שמץ פסול, א"כ איך יהיה שמואל פרנס על הציבור, אלא בודאי מוכח מזה שאין הדין, אך אלא מעמידים פרנס על הציבור אעפ"י שאין קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, אבל 'לא ראה יפה', כי לכך היה נכדו שמואל יכול להיות פרנס, מחמת שקיניו קרח היה לו לקופה של

שרצים, ובוה עינו הטעתו.

(הגה"ח ר' משה שלמה לעווינאן זצ"ל, אב"ד פארציווא, ש"ת חשק שלמה, דרושים ד"ה בפ' קרח.

בנפלאות יצחק אות נג הביא זאת בשם כ"ק מרן אדמו"ר הצעיר מווארקא זצלה"ה ז"ע, וצ"ח שפירוש זה מופיע גם בראשי בשמים מהרה"ק רבי מעלה מושקאט מפראנא זצלה"ה ז"ע, פרשה זו, אך כפי הנראה בחשק שלמה - בן דורו ומכירו של הראשונים בשמים - פירוש זה מקורו קדום יותר מפי הרבי מלובלין)

ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה' (טו, טז)

איאת בפירוש הרמב"ן ז"ל, 'בריאה' מורה על המצאת יש מאין וכו', כי פתיחת הארץ את פיה לבלוע הוא חידוש לא נהיה מעולם, כי כאשר תבקע האדמה כמו שנעשה פעמים רבים ברעש הנקרא זלולה תישאר פתוחה וכו', אבל שתפיתח ותיסגר מיד, כאדם הפותח פיו לבלוע ויסגור אותו אחרי בלעו, זה הדבר נתחדש ביום ההוא כאילו הוא נברא מאין, עיין שם. ויש להבין טעמו של משה, מפני מה ראה להוכיח צדקתו דוקא ע"י בריאה חדשה יש מאין.

ונראה לומר עפ"י דברי קדושת אא"ז מרן אדמו"ר הוקן זצלה"ה ז"ע (ישמח ישראל אות א) כי טענת קרח ועדתו היתה (טו, טז), מדוע תנשאו על קהל ה', היינו שמשם רבינו ע"ה הוא במדינה גבוהה משכל בני אדם, שהיה עם גופו בשמים, ממילא הוא מרומם ומנושא מגוף בני אדם, במדרגת שכל מלאך, והקב"ה נתן התורה לישראל שתהיה תלויה בדת בני אדם, ולא כדעת מלאך מעלה, ולפי דעת בני אדם שהיה דעת תורה היה צריך למנות לנשיא את קרח שהוא הבכור, וגם טלית שכולה תכלת צריכה שתהיה חייבת בציצית, הכי זה הוא דעת ושכל בני אדם, עיין שם בספח"ק ישמח ישראל באורך, והעולה מזה, כי זאת הייתה כל מגמתו, להוכיח שדעת משה רבינו, וכל פעולותיו אשר עפ"י דעתו, אינם דעת תורה ח"ו.

ולואת אמר משה רבינו ע"ה, 'אם בריאה יברא ה' - היינו כפ"י הרמב"ן שימצא בריאה חדשה יש מאין, כבראית העולם יש מאין, הנה זה יהיה ודאי בכח התורה, כמו בעת הבריאה שהיה הכל ע"י התורה, כדאייתא בזוה"ק (ח"ב ס"א) אסתכל באורייתא וברא עלמא, אם כן יהיה מזה הוכחה ורואה ברורה שיש לי כח התורה, וכל מעשי המה על פי דעת תורה, וממילא החולקים על זה חולקים על התורה, וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה', כי בזה הם חולקים ממילא על השי"ת בעצמו, שהרי קוב"ה ואורייתא חד (וזה"ל ח"ג ע"ג).

(אמרי מנחם אות י, וכן מובא באמנות משה אות ז, לכאורה אינו מובן, כדי לברר הצדק עם מי למה לו בריאה חדשה, הרי אפשר לתת סימן אחר, על דרך משל אם יחיו א ימותו, שע"י זה ל"כ יתברר אם הוא שלוחו של הקב"ה, אמנם אם היה משה רבינו ע"ה תולה הדבר בעונש אחר, לא היה אצלם דבר מרעי, כי אף שיתקיים העונש, יאמרו שקללת חכם אפילו בתנם היא באה (בבב"ט י"ג), לכן תלה הדבר בבריאה חדשה, כי כל דבר שבעולם צריך להיות שורש בתורה הק', שהרי הקב"ה הביט בתורה וברא את העולם (ב"ר א, א), ובריאה חדשה זו לא נמצא לה שורש בתורה, אלא כדברי משה רבינו עצמו, ומעתה אם נאמר שדעת משה רבינו הוא דעת התורה, אז דבריו הם דברי אלקים חיים, חלק מהתורה, ויכול להתחוות מזה בריאה חדשה, אבל אם ח"ו אין דבריו חלק מהתורה, מהיכן נתגהה בריאה חדשה, והרי אין לה שורש בתורה, א"כ זו תשובה ניצחת נגד דעת קרח)

והשי"ת יהא בעדונו שנוזה לראות כל אחד מעלת חבירו וכל אחד ויחדש עליו את החודש שיהיה טובה ולברכה, ובמהרה בימינו סודנו לקיים היעוד (ובבב"ט י"ט) צום הרביעי וצום החמישי וגו' יהיה לבית יהודה לישון ולשמחה ולמועדים טובים, בישועתן של ישראל בבית משיח צדקינו, אמן כן יהי רצון.

ופרשה זו יפה נדרשת (פי רש"י שם) בכל דור ובכל מצב, ללמוד הימנה להתרחק מן המחלוקת ולרדוף אחר השלום, וביחוד עתה בעמדינו אחרי קבלת התורה שלא זכינו לה אלא מכח האחרות כאיש אחד בלב אחד, ובבואינו לחודשי תמוז ואב שבהם חרב בית המקדש בעון שנאת חנם (ויפא טו), ודאי יש לתקן זאת באהבת חנם, לאהוב איש את רעהו ולסייע בעדו, "ארויס גיין פון זיך און איניין האבן צווייט", לחזקו ולדרשו בשלום.

